

ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน
ไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Increasing the Competitiveness of Community Enterprise Development
Models toward to Small and Medium Enterprises

ภรณ์ หลาวทอง¹ วิชิต อุ๋อัน² และกัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล³

¹อาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

³อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านการคัดสรรผลิตภัณฑ์ ระดับ 4-5 ดาว จำนวน 420 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 324 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับคืน ร้อยละ 77.14 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ประกอบด้วย ทรัพยากรพื้นฐาน ระบบการทำงาน และบทบาทของภาครัฐ 2) การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กร ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ทรัพยากรพื้นฐาน ระบบการทำงาน และบทบาทของภาครัฐ 3) แบบจำลอง BT-SMCE Model สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ คือค่าดัชนี $\chi^2/df = 1.214$, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.93, RMSEA = 0.026 และ SRMR = 0.012

คำสำคัญ: ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน, การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ, ความสามารถทางการแข่งขัน

Abstract

The objectives of the research were, To create the development models which increasing the competitiveness of community enterprise toward to small and medium enterprises. The samples of the research were the 420 selective 4-5 star community enterprises. The multi-sampling was adapted. There were 324 response letters replied. The response rate was 77.14. Structural Equation Modeling analyzed the data: SEM was applied for data analysis.

The results of the research showed that: 1) Factors affecting business transformation consist of an resource base, working system and government role. 2) Business transformation has a direct positive influence on the competitiveness and organization performance. In addition, the effective of the competitiveness and organization performance influenced indirectly by the resource base, working system and government role. 3) BT-SMCE Model simulations are consistent with empirical data based on a harmonized index of 6 indexes of accepted criteria. The index is: $\chi^2/df = 1.214$, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.93, RMSEA = 0.026 and SRMR = 0.012

Keywords: Community Enterprise Development Model, Business Transformation, Competitiveness

บทนำ (Introduction)

การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมไทยต้องปรับตัวอีกครั้ง เนื่องจากสินค้าที่มีต้นทุนต่ำหรือสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ง่ายจะรุกเข้ามาจำหน่ายในประเทศได้มากขึ้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มธุรกิจที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน เนื่องจากเป็นกลุ่มธุรกิจรากฐานที่มีขนาดใหญ่ของประเทศ แต่เป็นธุรกิจชุมชนที่ขาดความเข้มแข็งในการต่อสู้กับธุรกิจขนาดใหญ่ทั้งในประเทศและธุรกิจจากต่างประเทศ ดังนั้นการเพิ่มศักยภาพของชุมชนโดยใช้จุดแข็งของชุมชนในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตและบริการ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนเองและขยายโอกาสทางการตลาดมากยิ่งขึ้นจึงเป็นแนวทางหนึ่งของการเพิ่มศักยภาพของชุมชน (อินยอมัย เจียรกุล, 2557) ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจของชุมชนด้วยการสนับสนุนงบประมาณจำนวนมากเพื่อการสร้างโครงการต่าง ๆ ให้กับชุมชน แต่พบว่าผู้ประกอบการในชุมชนยังขาดการเรียนรู้ร่วมกันที่จะสร้างงาน

สร้างรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้นจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญว่ามีวิธีการใดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (กัญญามน อินทว้าง, 2551) ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ ความรู้พื้นฐานทางด้านท้องถิ่นและการรวมตัวกันในระดับท้องถิ่นมาบูรณาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน (Andersen & Bøllingtoft, 2011) รวมทั้งการใช้ทรัพยากรพื้นฐานซึ่งพบว่าการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Munoz Castellanos & Salinero Martin, 2011) อีกทั้งยังพบว่าทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (Ricklefs, 2005; Miller & Spoolman, 2011) และทรัพยากรขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญทำให้องค์กรมีความสามารถและได้เปรียบทางการแข่งขัน ความสามารถทางการแข่งขันนี้เกิดขึ้นจากการองค์กรสามารถครอบครองและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่และรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ โดยที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบ และความสามารถทางการแข่งขันยังมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน เมื่อองค์กรสามารถสร้างผลกำไรได้มากกว่าคู่แข่ง หมายถึง องค์กรมีความสามารถทางการแข่งขัน (Hinterhuber, 2013)

วิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองเร็วขึ้น และมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทั่วโลกและกระแสทุนนิยม ทำให้เป็นที่กังวลว่าการเพิ่มศักยภาพของชุมชนด้วยการใช้จุดแข็งของชุมชนทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตและบริการ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทุนนิยม (Graham, 2011) เมื่อพิจารณาภาพรวมปัญหาของวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้า OTOP พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดความสามารถในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนของการดำเนินงาน ขาดทรัพยากรด้านเงินทุนสนับสนุน ขาดอำนาจการต่อรองทั้งด้านการผลิตและการตลาด รวมทั้งไม่สามารถนำศักยภาพของกลุ่มมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ขาดการเกื้อกูลต่อสมาชิกและชุมชน ส่งผลให้ผลตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับการลงทุน (Della, Zamparelli & Micera, 2013)

จากที่มาดังกล่าว ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลอย่างไรต่อความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายในประเทศไทย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจภายใต้ปัจจัยต่างๆ ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดหลักนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรที่พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อสร้างตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สมมติฐาน (Hypotheses)

สมมติฐานข้อที่ 1 : ทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

สมมติฐานข้อที่ 2 : ระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

สมมติฐานข้อที่ 3 : บทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

สมมติฐานข้อที่ 4 : ทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน

สมมติฐานข้อที่ 5 : ระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน

สมมติฐานข้อที่ 6 : บทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน

สมมติฐานข้อที่ 7 : ทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานข้อที่ 8 : ระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานข้อที่ 9 : บทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานข้อที่ 10 : การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน

สมมติฐานข้อที่ 11 : การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานข้อที่ 12 : ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

วิธีการวิจัย (Methodologies Research)

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ขั้นตอนที่ 2 ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ทรัพยากรพื้นฐาน ระบบการทำงาน บทบาทของภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ความสามารถทางการแข่งขัน ผลการดำเนินงานขององค์กร

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งในประเทศไทย ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,225 แห่ง (ไทยตำบลดอทคอม, 2555) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 420 แห่ง

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ 2 ประเด็น

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบเครื่องมือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ใช้เทคนิค Index of Item Objective Congruence (IOC) ผลการประเมินมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หรือความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988

ขั้นตอนที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองบางส่วน และทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถาม กลับคืนจำนวน 324 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับคืน (Response Rate) ร้อยละ 77.14

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ 1) สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 20 2) สถิติการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์ค่า Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient 3) สถิติการวิเคราะห์ความเที่ยงของตัวแปรแฝงและค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ วิเคราะห์ความเที่ยงของตัวแปรแฝง และค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ และ 4) สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL for Windows version 8.53 เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันรูปแบบสมการโครงสร้าง เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equations Modeling: SEM) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ขั้นตอนที่ 9 ประชุมกลุ่มย่อยด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันข้อมูลโมเดลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ และการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เลือกเฉพาะตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผู้นำด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และมีตำแหน่งที่ได้รับการยอมรับในระดับอำเภอหรือจังหวัด จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 10 สรุปและอภิปรายผล อธิบายเนื้อหาสาระสำคัญให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา คำถามในการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย (Research Results and Discussions)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 92.60) มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 67.00) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 85.20) ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายส่วนใหญ่ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาแล้ว 11 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม (ร้อยละ 82.70) การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน รองลงมาได้แก่ เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม ได้รับระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 4-5 ดาว จำนวนสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11-20 ราย เริ่มก่อตั้งมาได้ 11 ปีขึ้นไป

รูปแบบของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย และผลิตภัณฑ์แปรรูป สำหรับเงินทุนเป็นเงิน
 สดจากการระดมทุนของสมาชิก รองลงมาได้แก่ ทุนที่เป็นเงินสด ได้จากภายนอกชุมชน การลงทุน
 เริ่มต้นไม่เกิน 50,000 บาท ยอดขายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,000 -
 100,000 บาทต่อเดือน รายบุคคลมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน

**ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ความสามารถทางการ
 แข่งขัน และ ผลการดำเนินงานขององค์กร** ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านทรัพยากรพื้นฐาน (RSB)
 ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ (RPRP) ทรัพยากรมนุษย์ (RHRH) ทรัพยากรแหล่งเงินทุน (RFRF) และ
 ทรัพยากรความรู้ (RKRH) ปัจจัยด้านระบบการทำงาน (WKS) ได้แก่ ระบบการวางแผน (WPSP)
 ระบบฐานข้อมูล (WSD) และระบบควบคุมคุณภาพด้านการผลิต (WQSP) ปัจจัยด้านบทบาทของ
 ภาครัฐ (GOR) ประกอบด้วย การรับรู้และการใช้ประโยชน์การส่งเสริมและสนับสนุนจากนโยบายของ
 ภาครัฐ (GGSG) และส่งเสริมการส่งออก (GESE) มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ
 (BTF) ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบกลยุทธ์ (TSTS) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงาน (TOTO)
 และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม (TITI) ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขัน (COM)
 ได้แก่ สร้างความแตกต่าง (CDFF) ด้านต้นทุน (CCPC) ตลาดเฉพาะกลุ่ม (CFPC) ส่วนผลการ
 ดำเนินงานขององค์กร (PFM) ได้แก่ ด้านการเงิน (PEPI) ด้านลูกค้า (PCPF) ด้านกระบวนการภายใน
 (PCPI) และด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (PLPI) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรใน BT-SMCE Model ของปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กร

เหตุ	RSB			WKS			GOR			BTF			COM		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
BTF	0.14** (0.07)	-	0.14** (0.07)	0.54** (0.08)	-	0.54** (0.08)	0.30** (0.07)	-	0.30** (0.07)	-	-	-	-	-	-
COM	0.23** (0.09)	0.11** (0.06)	0.12** (0.03)	0.46** (0.10)	0.41** (0.09)	0.05** (0.01)	0.28** (0.06)	0.22** (0.07)	0.06** (0.01)	0.76** (0.14)	-	0.76** (0.14)	-	-	-
PFM	0.17** (0.05)	0.09** (0.04)	0.06** (0.01)	0.28** (0.06)	0.22** (0.05)	0.06** (0.01)	0.17** (0.03)	0.13** (0.03)	0.04** (0.00)	0.37** (0.08)	0.24** (0.06)	0.13** (0.02)	0.31** (0.07)	-	0.31** (0.07)
$\chi^2 = 55.88, df = 46, P = 0.15022, GFI = 0.98, AGFI = 0.93, RMR = 0.012$															
ตัวแปร	RPRP	RHRH	RFRF	RKRH	WPSP	WSD	WQSP	GGSG	GESE						
ความเที่ยง	0.40	0.69	0.54	0.75	0.78	0.77	0.72	0.89	0.66						
ตัวแปร	TSTS	TOTO	TITI	CDFF	CCPC	CFPC	PEPI	PCPF	PCPI	PLPI					
ความเที่ยง	0.63	0.74	0.74	0.89	0.66	0.67	0.73	0.77	0.80	0.82					
สมการโครงสร้างของตัวแปร							BTF	COM	PFM						
R ²							0.79	0.65	0.73						

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง						
ตัวแปรแฝง	BTF	COM	PFM	RSB	WKS	GOR
BTF	1.00					
COM	0.87	1.00				
PFM	0.88	0.90	1.00			
RSB	0.76	0.71	0.76	1.00		
WKS	0.85	0.77	0.81	0.82	1.00	
GOR	0.72	0.65	0.68	0.56	0.62	1.00

หมายเหตุ ** p < .01

จากตารางที่ 1 การทดสอบความสอดคล้องของ BT-SMCE Model ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กร ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติดังนี้ $\chi^2 = 55.88$, $df = 46$, $P = 0.15022$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.93$, $RMR = 0.012$ เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.40-0.89 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด คือ การรับรู้และการใช้ประโยชน์การส่งเสริมและสนับสนุนจากนโยบายของภาครัฐ (GGSG) และการสร้างความแตกต่าง (CDFS) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 เท่ากัน สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) มีค่าเท่ากับ 0.79 หรือตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ได้ร้อยละ 79 เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.56-0.90 โดยตัวแปรทุกคู่ มีความสัมพันธ์แบบทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก โดยตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r > 0.8$) มีจำนวน 6 คู่ โดยตัวแปรแฝงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.90 ($r = 0.90$) คือ ผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) กับความสามารถทางการแข่งขัน (COM)

ผลวิเคราะห์ตามสมมติฐาน (H_1), (H_4) และ (H_7) พบว่า ทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน (COM) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.14, 0.12 และ 0.06 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.11, 0.09 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลวิเคราะห์ตามสมมติฐาน (H_2), (H_5) และ (H_6) พบว่า ระบบการทำงาน (WKS) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน (COM) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) มีขนาดอิทธิพล

ทางตรงเท่ากับ 0.54, 0.05 และ 0.06 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.41, 0.22 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลวิเคราะห์ตามสมมติฐาน (H_3), (H_6) และ (H_9) พบว่า บทบาทของภาครัฐ (GOR) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน (COM) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.30, 0.06 และ 0.04 อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.22, 0.22 ตามลำดับ เป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ ความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กร

ผลวิเคราะห์ตามสมมติฐาน (H_{10}) และ (H_{11}) พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถทางการแข่งขัน (COM) และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.76, 0.13 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.24 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ผลวิเคราะห์ตามสมมติฐาน (H_{12}) พบว่า ความสามารถทางการแข่งขัน (COM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.31 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

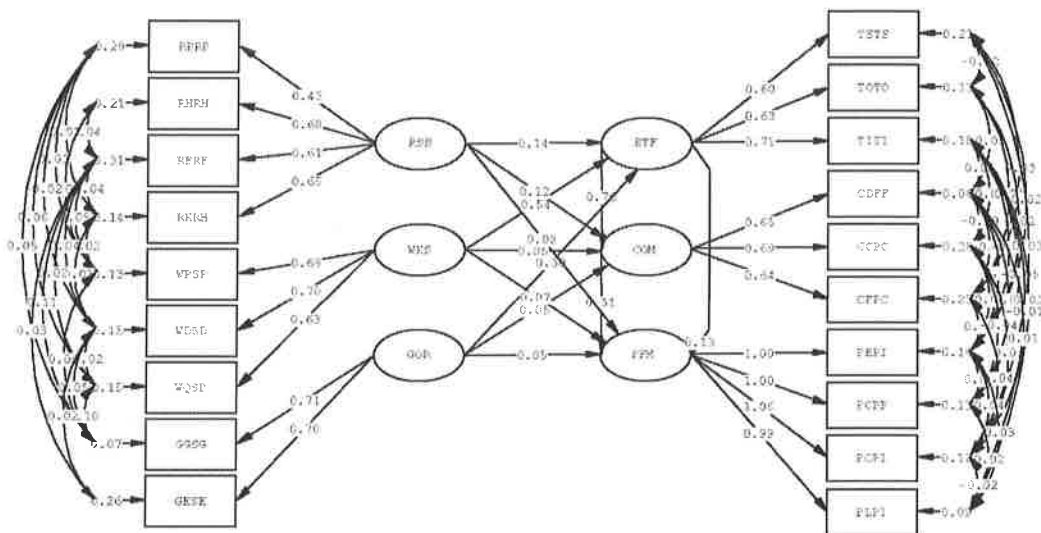
นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) ระบบการทำงาน (WKS) บทบาทของภาครัฐ (GOR) และการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.09, 0.22, 0.13 และ 0.24 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการสร้างตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผู้วิจัยพัฒนาตัวแบบจำลอง โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ได้ BT-SMCE Model (Business Transformation of Small and Micro Community Enterprise Model) พบว่า 1) ทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรแหล่งเงินทุน และทรัพยากรความรู้ 2) ระบบการทำงาน (WKS) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ระบบการวางแผน ระบบฐานข้อมูล และระบบการควบคุมคุณภาพการผลิต 3) บทบาทของภาครัฐ (GOR) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การรับรู้และการใช้ประโยชน์การส่งเสริมและสนับสนุนจากนโยบายของภาครัฐ และส่งเสริมการส่งออก 4) การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบกลยุทธ์ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม 5) ความสามารถในการแข่งขัน (COM) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การสร้างความแตกต่าง ด้านต้นทุน

และด้านการตลาดเฉพาะกลุ่ม 6. ผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลโดยรวมหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตัวแบบ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ คือค่าดัชนี χ^2/df (55.88/46) = 1.214, P = 0.15022, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.93, RMSEA = 0.026 และ SRMR = 0.012 ดังภาพที่ 1

Chi-Square=55.88, df=46, P-value=0.15022, RMSEA=0.026

ภาพที่ 1 ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม BT-SMCE Model (Business Transformation of Small and Micro Community Enterprise Model)

ผลจากการสนทนากลุ่ม ประเด็นที่ 1) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังกล่าวอย่างไรบ้าง ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทั้ง 7 ท่าน เห็นตรงกันว่า BT-SMCE Model เป็นตัวแบบที่เหมาะสมและครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และทฤษฎีมาอย่างดีแล้ว ผลจากการสนทนากลุ่ม ประเด็นที่ 2) สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) (พฤษพงษ์ ศรีสุรินทร์, 2559, กรกฎาคม 12) กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรพื้นฐานมีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นตัวกำหนดผู้ประกอบการไว้แล้วว่าควรอยู่ระดับภาค ประเทศ และส่งออกระหว่างประเทศ 2) ด้านระบบการทำงาน (WKS) ระบบการวางแผนที่ดีภายใต้ระบบฐานข้อมูลหลักของชุมชน เบื้องต้นเป็นสิ่งที่นำไปสู่การกำหนดประเภทตัวสินค้ามีคุณภาพได้คุณค่าตามตัวสินค้า อัตลักษณ์ของสินค้าเป็นของชุมชน

และได้คุณภาพเหมาะสมกับการส่งออก เพราะตัวคุณภาพสินค้าเป็นตัวกำหนด ว่าระบบการทำงานจะไป ในทิศทางไหน 3) ด้านบทบาทของภาครัฐ (GOR) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐเป็น เพียงกลไกขับเคลื่อนภายนอก แต่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสินค้าของผู้ประกอบการจะเป็นตัวบอกตำแหน่ง 4) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) (วิภาวัน บุญมาก. 2559, กรกฎาคม 12) วิสาหกิจชุมชนมี ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์หรือแผนงานในการดำเนินงาน และเปิดรับเทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ ๆ (ปราณี ดวงรัตน์. 2559, กรกฎาคม 12) นวัตกรรมทางความคิด เพื่อพัฒนากลุ่มและ สินค้าให้ออกสู่ตลาดเพิ่มมากขึ้น 5) ด้านความสามารถทางการแข่งขัน (COM) สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนส่วนใหญ่ มีความเป็นชาติพันธุ์ และภูมิปัญญาดั้งเดิม มีความแตกต่างตามพื้นที่ 6) ด้านผลการ ดำเนินงานขององค์กร (PFM) (อุตร ปัทม. 2559, กรกฎาคม 12) ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงการ ดำเนินงานของผู้ประกอบการ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการ การเปลี่ยนแปลงภายใต้ทรัพยากร พื้นฐาน ระบบการทำงานและบทบาทของภาครัฐที่เข้ามาส่งเสริมช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันได้

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลง ทางธุรกิจ พบว่า วิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากร แสวงหาความรู้ ผสมผสานกับภูมิปัญญาให้เกิด องค์ความรู้ใหม่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Knoblen (2011) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรกายภาพในมุมมองทรัพยากรพื้นฐานดีกว่าการ เปลี่ยนแปลงภายนอก สอดคล้องกับ Wang & Wang (2012) กล่าวไว้ว่า การแบ่งปันความรู้ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยตรงและมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมซึ่ง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงาน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลง ทางธุรกิจ พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมกระบวนการบริหารจัดการ มีระบบควบคุมคุณภาพด้านการผลิตที่มี ประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพิ่มช่องทางใหม่ ประกอบกับการใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Talib, Rahman & Qureshi (2013) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติ การควบคุมคุณภาพ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานบางส่วนที่มีคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานที่มีคุณภาพ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านบทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลง ทางธุรกิจ พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการที่ ได้มาตรฐานและรวดเร็วทันความต้องการของลูกค้า การส่งออกของภาครัฐทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของ สินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Autio, et. al. (2007) กล่าวไว้ว่า การเจริญเติบโต ของผู้ประกอบการส่วนหนึ่งเกิดจากการดำเนินงานของผู้ประกอบการตามโครงการนโยบายของ รัฐบาล และสอดคล้องกับ Ahmad (2014) กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนจากรัฐบาลมีความสัมพันธ์และ เกี่ยวข้องในเชิงบวกกับการรับรู้ ความช่วยเหลือของผู้ประกอบการในระดับจุลภาค

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า การผสมผสานกับภูมิปัญญาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ให้เกิดผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมใหม่ๆเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munoz, Castellanos & Salinero (2011) กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า ระบบการวางแผน ระบบฐานข้อมูล ระบบควบคุมคุณภาพ ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Goetsch & Davis (2014) กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นแนวทางการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน สอดคล้องกับ Camisón & Villar-López (2014) กล่าวไว้ว่า ระบบการทำงานเป็นกระบวนการวางแผน ระบบฐานข้อมูล ระบบควบคุมคุณภาพ ซึ่งระบบการทำงานที่ดีทำให้ได้ผลการดำเนินงานที่ดี

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านบทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ การส่งออกทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้า ขยายกำลังการผลิต ส่งผลให้ต้นทุนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mehrizi & Pakneiat (2008) กล่าวไว้ว่า บทบาทสำคัญของรัฐบาลคือการเป็นศูนย์รวมของกระตุนส่งเสริม และ สอดคล้องกับ Amit & Schoemaker (2012) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการนำเสนอสินค้าหรือบริการ ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล จะเปิดโอกาสให้สินค้าได้นำเสนอในระดับของตลาดที่กว้างขึ้น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านทรัพยากรพื้นฐานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สามารถผลิตสินค้าหรือบริการรูปแบบใหม่ๆ ส่งผลให้เกิดกำไรและยอดขายเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barney (2012) กล่าวไว้ว่า ความได้เปรียบที่เกิดขึ้นจากการที่องค์กรสามารถครอบครองทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่และรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ โดยที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบหรือหาทรัพยากรมาทดแทนได้ นำไปสู่ความสามารถทางการแข่งขัน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านระบบการทำงานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า มีการจัดทำแผนการดำเนินงานมีการบันทึกฐานข้อมูล มีระบบควบคุมคุณภาพด้านการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barney (2012) พบว่า ระบบการทำงานขององค์กร เป็นกระบวนการและการปฏิบัติงานประจำขององค์กร ความสามารถขององค์กรหรือระบบการทำงานขององค์กรที่ระบุถึงการวางแผนทั้งอย่างเป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน ซึ่ง Galbreath (2005) พบว่า ระบบการทำงานขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านบทบาทของภาครัฐมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับระบบการผลิต จะนำไปสู่การ

พัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานและรวดเร็วทันความต้องการของลูกค้า เป็นการขยายกำลังผลิต ทำให้มีผลกำไรและยอดขายเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmed et al. (2002) กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนของภาครัฐกระทำผ่านนโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมที่ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilkinson & Brouthers (2006) พบว่า การใช้ประโยชน์จากการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้ผลการดำเนินงานด้านการส่งออกดีขึ้น การสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐเป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน แต่ไม่สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้โดยตรง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ การดำเนินงาน เปิดรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ได้สินค้าและบริการที่แตกต่าง เพื่อตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bustinza, Bigdeli, Baines & Elliot (2015) พบว่า การเพิ่มความแตกต่างและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นพื้นฐานที่จะบรรลุเปรียบในการแข่งขัน และสอดคล้องกับ Su and Yang (2010) กล่าวไว้ว่า การบูรณาการเทคโนโลยีใหม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขันผ่านทางความสามารถในการผลิต

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ การดำเนินงาน เปิดรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้มีผลกำไรและยอดขายเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Worster, Weirich & Andera (2013) พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ 1) ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ที่เข้าใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้า 2) ต้องมีวิสัยทัศน์แนวคิดของการเพิ่มประสิทธิภาพทางธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์พัฒน์ ตั้งคะประเสริฐ (2554) การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาวนั้น องค์กรต้องพยายามบูรณาการด้านการจัดการองค์ความรู้

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า ตัวสินค้าและบริการมีความโดดเด่น มีคุณค่าวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นเกิดจากภูมิปัญญา เป็นทุนทางสังคมนำไปสู่อัตลักษณ์ สามารถกำหนดกลยุทธ์ต้นทุนต่ำเฉพาะกลุ่ม ทำให้มีผลกำไรและยอดขายเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baisya (2010) พบว่า ความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวบ่งชี้ถึงสมรรถภาพโดยรวมขององค์กร ปัจจุบันดัชนีบ่งชี้ความสามารถทางการแข่งขัน มีแนวโน้มที่จะทำหน้าที่เป็นตัววัดความสำเร็จของกลยุทธ์และนโยบายขององค์กร สอดคล้องกับ Blumentritt & Danis (2006) กล่าวไว้ว่า สิ่งช่วยขับเคลื่อนความสามารถทางการแข่งขันของบริษัทขนาดเล็ก คือ การเป็นผู้นำต้นทุน ดังนั้น การแข่งขันที่เข้มแข็งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้นำด้านต้นทุน

สรุปผลการวิจัย (Conclusions)

ปัจจัยทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) ปัจจัยระบบการทำงาน (WKS) และปัจจัยบทบาทของภาครัฐ (GOR) มีอิทธิพลทางตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.14 0.54 และ 0.30 ตามลำดับ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน (COM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.12 0.05 และ 0.06 ตามลำดับ และมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.06 0.06 และ 0.04 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนความสามารถทางการแข่งขัน (COM) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยทรัพยากรพื้นฐาน (RSB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.11 และ 0.09 ตามลำดับ ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยระบบการทำงาน (WKS) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.41 และ 0.22 ตามลำดับ ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยบทบาทของภาครัฐ (GOR) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.22 และ 0.13 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และผลการดำเนินงานขององค์กร (PFM) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (BTF) โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.24 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ สามารถนำไปใช้ด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ ทรัพยากรพื้นฐาน ระบบการทำงาน และบทบาทของภาครัฐ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ นำไปสู่ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่ดี

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ดังนี้

ตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้ทรัพยากรพื้นฐาน ระบบการทำงาน บทบาทของภาครัฐ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวิสาหกิจชุมชน ประกอบกับกลไกการขับเคลื่อนของภาครัฐ สามารถกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองการผลิตให้กับวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์กรได้ หากมีการศึกษาข้อมูลของแต่ละพื้นที่ และปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้นๆ จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติของวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำตัวแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไปทำการวิจัยในระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งในบริบทของประเทศไทย หรือ ในต่างประเทศ เพื่อทำการตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเหตุด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ และความสามารถทางการแข่งขัน เช่น การสร้างเครือข่ายทางการค้า ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับการท่องเที่ยว ปัจจัยความคงอยู่ของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารสมัยใหม่ เมื่อความเจริญทางเศรษฐกิจเข้ามาจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต อุ๋อัน คณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ดร.กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และ สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณทุกกำลังใจจากครอบครัวและผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

บรรณานุกรม (References)

- กัญญามน อินทหว่าง และวัลลภา ศรีทองพิมพ์. (2551). *แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไทยตำบลต่อทคอม. (2555). *ผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่ได้รับการคัดสรร สุดยอดสินค้า OTOP Product Champion*. (เรียกใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2557 จาก <http://www.thaitambon.com/OPC2555/BR55.htm>)
- ฉันทย์มัย เจียรกุล. (2557). ปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP เพื่อพร้อมรับการเปิด AEC. *วารสารนักบริหาร*. 34 (1). 177-191.
- พงศ์พัฒน์ ตั้งคะประเสริฐ. (2554). การบูรณาการกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยี กับศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร. กรุงเทพฯ: *วารสารบริหารธุรกิจ*. 34(132), 58-66.

- ปราณี ดวงรัตน์. (2559, กรกฎาคม). ประธานเครือข่ายโอท็อป (OTOP) อำเภอสำโรงทาบ. ห้องแสดงสินค้าศูนย์ OTOP จังหวัดสุรินทร์ อาคารเฉลิมพระเกียรติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. ประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- พุดมพงศ์ ศรีสุรินทร์. (2559, กรกฎาคม). ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์. ห้องแสดงสินค้าศูนย์ OTOP จังหวัดสุรินทร์ อาคารเฉลิมพระเกียรติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. ประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- วิภาวัน บุญมาก. (2559, กรกฎาคม). ประธานกลุ่มทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านอาลี. ห้องแสดงสินค้าศูนย์ OTOP จังหวัดสุรินทร์ อาคารเฉลิมพระเกียรติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. ประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- อุดร ปี่ทอง. (2559, กรกฎาคม). รองประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์. ห้องแสดงสินค้าศูนย์ OTOP จังหวัดสุรินทร์ อาคารเฉลิมพระเกียรติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. ประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- Ahmad, S. Z. (2014). Small and medium enterprises' internationalisation and business strategy: some evidence from firms located in an emerging market. *Journal of Asia Business Studies*, 8(2), 168-186.
- Ahmed, Z. U., Mohamed, O., Johnson, J. P., & Meng, L. Y. (2002, October). Export promotion programs of Malaysian firms: An international marketing perspective. *Journal of Business Research*, 55(10), 831-843.
- Andersen, P. & Bøllingtoft, A. (2011) "Cluster-based global firms' use of local capabilities", *Management Research Review*, 34(10), pp.1087 – 1106.
- Autio, E. et. al., (2007). High-Growth SME Support Initiatives in Nine Countries: Analysis, Categorization, and Recommendations. *Ministry of Trade and Industry*.
- Baisya, R.K. (2010). *Winning Strategies for Business*. New Delhi: Chaman Enterprises.
- Barney, J. B. (2012). Purchasing, supply chain management and sustained competitive advantage: The relevance of resource-based theory. *Journal of Supply Chain Management*, 48(2), 3-6.
- Blumentritt, T. & Danis, W. (2006). Business strategy types and innovative practices. *Journal of Managerial Issues*, 18(2): 274-291.
- Bustinza, O. o., Bigdeli, A. a., Baines, T. t., & Elliot, C. c. (2015). Servitization and Competitive Advantage. *Research Technology Management*, 58(5), 53-60.

- Della Corte, V., Zamparelli, G., & Micera, R. (2013). Innovation in tradition-based firms: dynamic knowledge for international competitiveness. *European Journal of Innovation Management*, 16(4), 405-439.
- Graham, M. (2011). "Perish or Globalize:" Network Integration and the Reproduction and Replacement of Weaving Traditions in the Thai Silk Industry. *ACME: An International E-Journal for Critical Geographies*, 10 (3), pp. 458-482.
- Hinterhuber, A. (2013). Can competitive advantage be predicted? Towards a predictive definition of competitive advantage in the resource-based view of the firm. *Management Decision*, 51(4), 795-812.
- Hosein Rezazadeh Mehrizi, M., & Pakneiat, M. (2008). Comparative analysis of sectoral innovation system and diamond model (the case of telecom sector of IRAN). *Journal of technology management & innovation*, 3(3), 78-90.
- Knoben, J. (2011). The Geographic Distance of Relocation Search: An Extended Resource-Based Perspective. *Economic Geography*, 87(4), 371-392.
- Miller, G.T., and S. Spoolman (2011). *Living in the Environment: Principles, Connections, and Solutions* (17th ed.). Belmont, CA: Brooks-Cole.
- Munoz Castellanos, R. M., & Salinero Martín, M. Y. (2011). Training as a source of competitive advantage: performance impact and the role of firm strategy, the Spanish case. *The International Journal of Human Resource Management*, 22(03), 574-594.
- Munoz Castellanos, R. M., & Salinero Martín, M. Y. (2011). Training as a source of competitive advantage: performance impact and the role of firm strategy, the Spanish case. *The International Journal of Human Resource Management*, 22(03), 574-594.
- Ricklefs, R.E. (2005). *The Economy of Nature* (6th ed.). New York, NY: WH Freeman.
- S. Z. (2014). Small and medium enterprises' internationalisation and business strategy: some evidence from firms located in an emerging market. *Journal of Asia Business Studies*, 8(2), 168-186.
- Su, Y.-F., & Yang, C. (2010). A structural equation model for analyzing the impact of ERP on SCM. *Expert Systems with Applications*, 37, 456-469.

- Talib, F., Rahman, Z., & Qureshi, M. N. (2013). An empirical investigation of relationship between total quality management practices and quality performance in Indian service companies. *International journal of quality & reliability management*, 30(3), 280-318.
- Wang, Z., & Wang, N. (2012). Knowledge sharing, innovation and firm performance. *Expert systems with applications*, 39(10), 8899-8908.
- Wilkinson, T., & Brouthers, L. E. (2006, June). Trade promotion and SME export performance. *International Business Review*, 15(3), 233-252.
- Worster, A., Weirich, T. R., & Andera, F. (2013). Business transformation in a post-functional world. *Strategic Finance*, 95(9), 31-37.
- Yang, M. G. M., Hong, P., & Modi, S. B. (2011). Impact of lean manufacturing and environmental management on business performance: An empirical study of manufacturing firms. *International Journal of Production Economics*, 129(2), 251-261.